

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди (Харків, Україна)
Куявсько-Поморська Вища Школа (Бидгощ, Польща)
Мозирський державний педагогічний університет ім. І.П. Шамякіна (Мозир, Білорусь)
Вірменський державний педагогічний університет ім. Х. Абовяна (Єреван, Вірменія)
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара (Дніпро, Україна)
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Слов'янськ, Україна)

МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ XIV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(16–17 листопада 2017 р., м. Харків)

Харків
2017

Методологія сучасних наукових досліджень

УДК [37:001]«20»

ББК 74.00

У 45

*Затверджено вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 9 від 22.12.2017 р.)*

М 54   **Методологія сучасних наукових досліджень : збірник наукових праць за результатами XIV Міжнародної науково-практичної конференції (16–17 листопада 2017 р., м. Харків) / ред. кол.: Андрущенко О. А. (голов. ред.) та ін. — Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2017. — 79 с.**

Мови видання: українська, російський.

У збірці представлено результати актуальних наукових досліджень вчених – докторантів, викладачів, учителів, вихователів, аспірантів – учасників XIV Міжнародної науково-практичної конференції «Методологія сучасних наукових досліджень» (Харків, 16–17 листопада 2017 г.) з України та Китайської Народної Республіки.

Збірник призначений для наукових працівників, викладачів вищих навчальних закладів, учителів, вихователів. Може використовуватись у навчальному процесі на всіх рівнях вищої освіти.

Усі статті пройшли рецензування, зберігають авторську редакцію. Всю відповідальність за зміст несуть автори.

Редакційна колегія:

Андрущенко О. А. – головний редактор, доктор філологічних наук, професор, перший проректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Болбас В. С. – доктор педагогічних наук, професор, перший проректор Закладу освіти «Мозирський державний педагогічний університет імені І. П. Шамякіна» (Мозир, Білорусь)

Гриньова В. М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики професійної освіти ХНПУ імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Гусєв В. А. – доктор філологічних наук, професор кафедри зарубіжної літератури ДНУ імені Олеса Гончара (Дніпро, Україна)

Карапетян В. С. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки та методик Вірменського державного педагогічного університету ім. Х. Абовяна (Єреван, Вірменія)

Криштоф С. Д. – заступник головного редактора, кандидат педагогічних наук, заступник директора Департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування МОН України (Київ, Україна)

Марченко Т. М. – доктор філологічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Бахмут, Україна)

Божко О. О. – голова студентського наукового товариства ХНПУ імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Сєряков С. О. – кандидат історичних наук, доцент, голова ради молодих учених ХНПУ імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Трубчанінов М. А. – кандидат історичних наук, доцент, начальник наукової частини ХНПУ імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Шаповалова О. В. – начальник редакційно-видавничого відділу ХНПУ імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Юр'єва К. А. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри початкової, дошкільної та професійної освіти ХНПУ імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Янкович О. І. – доктор педагогічних наук, професор факультету суспільно-філологічних наук Куявсько-Поморської Вищої Школи (Бидгощ, Польща)

© Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2017

ЗМІСТ

Деміденко В. В. Організаційно-педагогічні умови розвитку професійно-педагогічної компетентності викладачів у системі науково-методичної роботи коледжу.	5
Довженко Т. О., Гаєриш І. В. Концептуальні засади реалізації STEM-освіти в початковій школі науково-педагогічного проекту «Інтелект України»	11
Багінська Л. В. Дослідження реального рівня особистісно-професійного розвитку викладачів Куп'янського автотранспортного коледжу .	13
Багінський О. А. Аналіз та шляхи покращення навчально-виробничої роботи в коледжі	18
Го Іцзян. Передумови започаткування музично-педагогічної освіти в Китаї	22
Головаш О. Ю. Теоретична база дослідження словотворення в сучасній англійській мові.	26
Друшляк Т. П. Система методів дослідження в суспільних та економічних науках	30
Захарченко А. І. Досвід проведення студентських олімпіад	34
Ігнашкова О. Д. Філософські аспекти культури особистості в інформаційному суспільстві	37
Лісова Т. В. Самостійна робота як засіб організації самостійної діяльності студентів	40
Підгайко В. А., Пивоварова І. О реалізація принципу наступності освіти в умовах інтеграції освітньої системи України до європейського освітнього простору	44
Рисова В. В. Удосконалення системи організації освітнього процесу коледжу.	50
Руденко В. А. Роль самостійної роботи студентів у підвищенні якості їхнього навчання.	52
Руденко О. А. Шляхи формування професійних компетенцій у студентів коледжу	55
Таймасов Ю. С. Застосування особистісного і діяльнісно-орієнтованого підходів у процесі підготовки фахівців служби цивільного захисту	58

Методологія сучасних наукових досліджень

Танько А. В. Умови забезпечення процесу адаптації працівників Національної поліції.	62
Тихонова О. В. Ефективні технології навчання	64
Трофимова-Герман А. И. Об особенностях восприятия современниками трагедии «Дар мудрых пчёл» и сказки «Ночные пляски» Ф. Сологуба	67
Фань Чженьсюань. Дитячий вокальний репертуар – важлива складова змісту професійної підготовки майбутнього вчителя музики.	71
Яригіна В. В. Старослов'янізми у створенні експресивності в сучасних українських казаннях.	75

Го Іцзян

*професор Академії мистецтв
провінції Чжецзян, м. Ханчжоу,
Китайська Народна Республіка,
аспірант кафедри початкової,
дошкільної та професійної освіти
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди*

ПЕРЕДУМОВИ ЗАПОЧАТКУВАННЯ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КИТАЇ

Умовою і передумовою зародження вищої музично-педагогічної освіти в Китаї стало запровадження в XIX столітті занять музикою в освітніх і просвітніх закладах загального типу, причому в основному для дівчат. У Китаї такі установи були різними і за назвами, і за кількістю учнів. «Читальні», «кабінети», «училища» тощо в масі своїй відкривалися англієцями, французами, американцями після війни Англії з Китаєм (1840–1842 рр.).

До 40-х років XIX століття Китай був «закритою» країною. Після війни в країні з'явилося багато іноземців. Бізнесмени, підприємці, християнські місіонери, зацікавлені в поширенні грамотності серед населення, залучення його до європейської культури і релігії, відкривали різні навчально-просвітницькі установи, розраховані на невеликий контингент.

Загальновідомо, що перший навчальний заклад, у якому проводилися уроки музики, був відкритий і 1842 році (спочатку ця школа працювала в Макао, а потім, у 1842 році була перенесена до Гонконгу) і називався «Училище імені Моррісона» [14, с. 1; 11, с. 25]. Його засновниками були іноземці – англієці й американці. Училище було названо в пам'ять про першого англійського місіонера, який прибув до Китаю, Роберта Моррісона (1782–1834). У 1839 році в Макао училище відкрило свої двері для учнів. Воно опрацювало аж до 1849 року [4, с. 3; 12].

Слідом за цим музика з'явилася в «кабінеті» Чун Синь («Віра в себе», 1845 р. [15, с. 18]) і «читальні» Цин Синь («Чиста душа», 1861 р.) Шанхаю, бібліотеці міста Ден Джоу (1872 р.), читальні імені Хе Лін Ін Хуа (1881 р.), читальні імені Хуе Веня (1890 р.) [17, с. 99], кабінеті для дівчат (1892), відкритому спільно китайцями і європейцями. У створенні ряду перелічених установ поряд з англієцями брали участь французи й американці.

У кінці XIX – на початку XX ст. до розвитку загальної музичної освіти в навчальних закладах, у тому числі і спеціальних, підключилися представники китайської інтелігенції з плеяди «реформаторів» – освічених людей, які усвідомлюють необхідність змін у країні,

освоєння досягнень світової культури. Кан Ювей, Лян Цичао, Шень Сінгун, Цай Юаньпей, Фей Ши, Ван Говей та інші наприкінці 1890-х – на початку 1900-х рр. відкривають читальні й «інститути» (навчальні заклади з більшою, ніж у кабінетах, читальнях та інших подібних установах, кількістю учнів) у різних містах країни [8, с. 389; 10].

З 1906 року навчання музиці як загальноосвітній дисципліні поступово впроваджується в професійні навчальні заклади. Початок був покладений двома відкритими в серпні та грудні 1906 року в Наньцзин і Баодін педагогічними читальнями, що випускали вчителів малюнка і живопису відповідно для півдня і півночі Китаю [9, с. 23; 2, с. 17].

Нарешті в лютому 1908 року в місті Тянь Цзінь було відкрито державний навчальний заклад – спеціальну школу, в якій вперше почали готувати вчителів гімнастики і музики. У зв'язку із цим 1908 й можна вважати роком, з якого веде відлік музично-педагогічна освіта Китаю [7, с. 36, 37]. Вища музично-педагогічна освіта в країні з'явилася десять років потому. Її становлення та розвиток був нерозривно пов'язаний із бурхливою історією Китаю ХХ століття. Загальна тенденція розвитку країни була пов'язана зі складним, суперечливим, але в підсумку поступальним процесом демократизації усіх сфер життя суспільства. Кожна нова фаза демократизації ставала потужним імпульсом розвитку як освітньої системи в цілому, так і її музичної галузі зокрема.

1912-1949 роки увійшли в історію Китаю як період Китайської республіки. Соціально-політичні зміни, які проявилися в усіх сферах життя країни, вплинули і на сферу освіти в цілому. В галузі музичної освіти найважливішою подією стало виникнення вищих навчальних закладів, що випускають учителів музики для загальноосвітніх шкіл.

У 1912 році перший міністр освіти Тимчасового уряду Китаю Цай Юаньпей опублікував програмну статтю «Про орієнтації освіти» [6, с. 5]. У ній обґрунтовувалася важлива роль художньої культури в освіті та просвітництві народу. З цього часу уроки музики в школі з факультативних переходять до розряду обов'язкових, що стало початком формування системи шкільного музичного виховання й освіти.

Музичний всеобуч поставив проблему кадрів вчителів. Вона вирішувалася відкриттям у всіх педагогічних вишах країни нової спеціальності музиканта-педагога загальноосвітньої школи.

Вперше у виші спеціальність була введена в приватному педагогічному інституті, який відкрили в 1919 році У Менфей, Лю Чжипін, Фен Цзікай [13, с. 65]. У тому ж році було відкрито музичне відділення в Пекінському університеті [16, с. 40]. В основу навчання як одного, так і іншого навчального закладу були покладені програми аналогічних європейських навчальних закладів. Далі, в 1920–1940 рр. були створені: факультет музики і фізкультури пекінського державного педагогічного університету для дівчат (1920 р), музичний інститут Пекінського університету (1922 р.), приватне музичне училище в Шанхаї (1923 р.), факультет музики Хуананського університету для дівчат

Методологія сучасних наукових досліджень

(Фуцзіань, 1925 р.) [1, с. 7], приватний педагогічний інститут музики і фізкультури (Тяньцзінь, 1928 р.), факультет Хебейського педагогічного інституту для дівчат (1930 р.), приватна консерваторія в Гуанчжоу (1932 р.), Цзілінське вище педагогічне училище (1935 р.) [2, с. 14] тощо. У всіх цих навчальних закладах готували вчителів музики з вищою освітою для загальноосвітньої школи.

Упродовж декількох років підготовка фахівців-музикантів не мала єдиної програми: вона формувалася в кожному навчальному закладі самостійно. Разом із тим, у розробці програм існував єдиний орієнтир – система, що склалася в Європі. Її розповсюджувачами стали китайські музиканти, які здобули освіту за кордоном.

Основними музичними дисциплінами музично-педагогічної освіти в Китаї стали: вокальний клас, музичний інструмент (фортепіано, скрипка, віолончель та ін.), сольфеджіо, гармонія, теорія музики, теорія композиції, хор і хорове диригування, історія музики, слухання музики (останнє – з метою залучення до європейської культури) [18, с. 185].

Основними загальноосвітніми дисциплінами були: китайська література, іноземна мова (переважно англійська), загальна психологія, загальна педагогіка. Ці дисципліни і досі зберігають роль провідних у музично-педагогічній освіті Китаю.

Серйозним недоліком музично-педагогічної освіти в розглянутий період була відсутність циклу спеціальних методичних дисциплін, а також відсутність навчальної літератури зі спеціальних предметів. Проблема підручників, так само, як і програм, у ці десятиліття вирішувалася на місцевому рівні, кожним вищим навчальним закладом окремо. Разом із тим широко використовували переклади зарубіжні посібників [5, с. 74]. В окремих випадках створювалися підручники для внутрішнього користування.

На якість освіти негативно впливала і недостатня кількість інструментів, навчальних аудиторій, апаратури, часто їх низька якість, мізерні книжкові та нотні фонди, фонди звукозапису.

Невеликим, особливо якщо врахувати масштаб країни, був і контингент учнів.

Проте, саме в період Китайської республіки був закладений фундамент підготовки кадрів учителів музики з вищою освітою. У наступні десятиліття підготовка перетворилася на систему, покликану забезпечувати залучення до музики молодого покоління країни.

Список літератури

1. Ван Пэйюань. *История Государственного музыкального специального института в провинции Фуцзянь*. Фуцзянь, 1999. 235с.
2. Гу Инь. *Материалы по истории северо-восточной современной музыки*. Шэньянь, 1988, 204с.
3. Гуань Цзяньхуа. *Китайское музыкальное образование и мировое музыкальное образование на грани двух веков*. Наньцзин, 2002, 381с.
4. Ли Цзиньюань. *Детское музыкальное образование*. Пекин, 1999. 75с.
5. Ли Чуцай. *История образования в период империалистической агрессии в Китае*. Пекин, 1987. 629с.
6. Сон Эньжон, Чжан Сянь. *Свод образовательных законов Китайской Республики*. Наньцзин, 1990, 754с.
7. Сунь Цзинань. *Летописи истории китайского современного музыкального образования и музыкального образования новой эпохи: 1840-2000*. Шаньдун, 2004. 669с.
8. Сю Хайлинь. *Китайское музыкальное образование древности*. Фуцзянь, 2004. 410с.
9. Сяо Чаожань. *История Пекинского университета (1898-1949)*. Шанхай, 1981. 328с.
10. Тянь Хайпин. *Вопросы искусства с точки зрения философии*. Наньцзин, 2000. 321с.
11. У Юн-и. *Китайское музыкальное образование новой эпохи: 1840-1949: Сборник документов и материалов*. Шанхай, 1999. 408с.
12. Хуан Цзинь. *Дошкольное детское музыкальное образование*. Шанхай, 2001. 307с.
13. Цзинь Цяо. *Сяо Юмэй и китайское музыкальное образование новой эпохи*. Шанхай, 2006. 315с.
14. Чжу Юнбэй. *Исследование музыкального образования в высших педагогических заведениях XXI века*. Чаньина, 2004. 322с.
15. Шу Синьчэн. *Зарубежное образование китайцев в период современной истории*. Шанхай, 1989. 300с.
16. Яо Сяюань. *Документация музыкального образования современных китайских школ: 1945–1995*. Шанхай, 1999. 477с.
17. Министерство просвещения. *Первая хроника китайского образования*. Пекин, 1934.
18. Министерство просвещения. *Вторая хроника китайского образования*. Пекин, 1948. 350с.

Наукове видання

МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ XIV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(16–17 листопада 2017 р., м. Харків)

Відповідальний за випуск

К.А. Юр'єва

Підписано до друку 22.12.2017. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times ET. Друк ризографічний.
Умов. друк. арк.... Наклад 100 прим. Замов.

Надруковано з готового оригінал-макету у друкарні ФОП Петров В. В.
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 2480000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 778-60-34
e-mail: bookfabrik@rambler.ru